

EDITORIAL

By Aurelija DAUKŠAITĖ-KOLPAKOVIENĖ, Ph.D.
Associate Editor-in-Chief

Dear *Sustainable Multilingualism* community,

Welcome to the twenty-second issue of the journal. As before, this time *Sustainable Multilingualism* offers studies on a wide range of languages, which very explicitly reflect the mission of the journal to promote and sustain multilingualism. A number of articles deal with the topics related to first, mother tongue, or heritage languages, which is the issue of utmost concern in the world where one or another language tends to dominate over smaller minority languages and where the preservation and sustainability of languages sometimes require not only top-down but bottom-up efforts as well, to ensure that younger generations maintain the unique heritage languages. In multilingual Europe, linguistic diversity is seen as an asset that has to be preserved. The European Commission proposes seeing language learning as a dynamic process in which “the acquisition of the mother tongue and its different registers and styles continues and is deeply interlinked with the learning of other languages, in different levels of proficiency, corresponding to every learner's circumstances, needs and interests” (2018, p. 1). Indeed, in the globalised world, in which migration for various reasons, transnational mobility and other socio-political processes are common, multilingualism has become a norm rather than an exception.

The studies from New Zealand, Croatia, Malaysia, India, and Latvia, presented in the current issue, reveal diverse issues people face in their attempts to preserve their languages, and studies from Canada, Turkey, and Lithuania focus on contemporary language learning and teaching as well as language translation issues.

The *Society. Identity. Language Preservation and Revival* section focuses on heritage languages. Mi Yung Park describes the experiences of bilingual Korean-American students studying Korean as their heritage language in a university in Hawai'i. This case study reveals the students' self-reported regression in the heritage language abilities and a switch to English at first, but later their voluntary effort to search for and use the opportunities to practice their heritage language helped to regain their skills, which in turn formed a strong sense of their ethnic identity involving two cultures and languages. Then, by focusing on the Ethnolinguistic Vitality Theory, Syed Harun Jamallullail and Shahrina Md Nordin delve into the topic of language vitality and survival (language sustainability). Group motivation to maintain a language is identified as a key to success. To continue the topic of heritage languages in this issue, Sneha Mishra and Md Mojibur Rahman discuss the ethnolinguistic vitality of Gulgulia. The study implies that the heritage language is nearly extinct, since the members of the community can hardly speak the language in its pure form, its main speakers are over sixty years old, and the younger generation is not motivated to learn the language.

The *Language Education in Multilingual and Multicultural Settings* section includes a study by Dace Markus, Tija Zīriņa and Kārlis Markus who research Latvian language skills of minority pre-school age children. They

highlight that regardless of the nationality, the Latvian language skills of the children who daily attended pre-school education groups with class activities carried out in Latvian meet the state language requirements for further education. As a result, these children do not experience linguistic difficulties at school level, as the language of instruction is Latvian. On the other hand, the situation is different with the children whose dominant language is Russian, since their Latvian skills are insufficient despite the attended pre-school education groups in Latvian. The next two articles in this section are related to Turkish as a first or heritage language. Nuray Caylak Toplu and Ismail Hakki Erten tackle the relationship between first (Turkish) and second (English) language reading motivation, reading habits and vocabulary size. The study demonstrates that the vocabulary size in the first language is the best predictor of the vocabulary size in the second language. In addition, the first language reading motivation and habits can predict second language motivation and habits. This means that the first language vocabulary size and reading habits have effect on the second language vocabulary size and reading habits. Selçuk Emre Ergüt and Bayram Baş analyse language anxiety among Turkish heritage language learners in Germany. Their study reveals the learners' low heritage language anxiety, but the anxiety levels are higher in-class than out-of-class. In addition, the authors focus on particular variables that are (not) related to heritage language anxiety and suggest how to decrease it. The section also includes a study by Laurine Dalle on an under-researched topic of dyslexia in bilingual Arabic-French children. Most of other researchers so far have focused on either bilingualism or dyslexia, not both, so this study is innovative, important, and complex at the same time. It can be seen as one of the first steps in helping to identify dyslexia in bilinguals.

The *Issues of Culture Specificity in Translation* section offers our readers two publications about translations of films and fiction. Jurgita Kerevičienė investigates how multilingual narratives in three Lithuanian films are rendered for deaf or hearing-impaired viewers, concluding that such translated and subtitled narratives only partially convey multilingualism. Consequently, the author suggests certain improvements. Aurelija Leonavičienė and Gintarė Inokaitytė compare the use of culture-specific items and their translation from Lithuanian into English and French in a novel by Ričardas Gavelis (1950–2002), a Lithuanian prose writer and playwright. The authors provide evidence that the English translation tends to use the strategy of foreignization, while the French translation prefers domestication. The section ends with a study by Giedrė Valūnaitė Oleškevičienė, Vitalija Karaciejūtė and Dalia Gulbinskienė exploring Lithuanian discourse markers and their relations in a multilingual corpus. They contrast examples in English and Lithuanian and provide guidelines on how to compare Lithuanian and English discourse-annotated texts.

I would like to thank everyone who has contributed to this issue: the authors who have chosen *Sustainable Multilingualism* for their research publications, reviewers who have spent their precious time on providing valuable constructive feedback and ideas for improvement of the manuscripts, editors, and others whose effort and energy have helped our mission to continue sustaining, supporting and promoting multilingualism.

Aurelija Daukšaitė-Kolpakovienė, Associate Editor-in-Chief

References

European Commission. (2018, May 22). Annex to the proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:1cc186a3-5dc7-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF

REDAKTORIAUS ŽODIS

Autorė dr. Aurelija DAUKŠAITĖ-KOLPAKOVIENĖ,
 vyriausiosios redaktorės padėjėja

Brangi „Darniosios daugiakalbystės“ bendruomenė,

Džiugu Jums pristatyti dvidešimt antrąjį šio žurnalo numerį. Kaip ir anksčiau, šį kartą „Darniosios daugiakalbystės“ straipsniai aprėpia nemažai skirtingų kalbų ir tęsia žurnalo misiją plėtoti bei puoselėti daugiakalbystę. Dalis autorių nagrinėja temas, susijusias su pirmąją, gimtąja ar paveldėtąja kalbomis, kurios kelia didelį susirūpinimą ten, kur viena ar kita kalba linkusi dominuoti prieš mažumų kalbas ir kur siekis išsaugoti bei puoselėti kalbą reikalauja pastangų, ne tik nukreiptų „iš viršaus į apačią“, bet ir „iš apačios į viršų“, kad jaunosios kartos išlaikytų unikalias paveldo kalbas. Daugiakalbėje Europoje kalbų įvairovė vertinama kaip turtas, kurį reikia saugoti. Europos komisija siūlo kalbų mokymąsi laikyti dinamišku procesu, kuriame „gimtosios kalbos, įvairių jos registrų ir stilių mokymasis vyksta nuolat ir yra glaudžiai susijęs su kitų kalbų mokymusi įvairiais lygmenimis, atitinkančiais kiekvieno besimokančio asmens aplinkybes, poreikius ir interesus“ (2018, p. 1). Ir iš tiesų – globaliame pasaulyje, kuriame dėl skirtingų priežasčių vyksta žmonių migracija, tarptautinis mobilumas ir kiti susiję sociopolitiniai procesai, daugiakalbystė tapo norma, o ne išimtimi.

Šiame numeryje pristatomi tyrimai iš Naujosios Zelandijos, Kroatijos, Malaizijos, Indijos ir Latvijos atskleidžia įvairias problemas, su kuriomis susiduria žmonės, bandydami išsaugoti savo kalbas, o Kanados, Turkijos ir Lietuvos mokslininkai orientuojasi į šiuolaikinę kalbų mokymą(si) bei kalbines vertimo problemas.

Pirmasis skyrius pateikia tris publikacijas kalbų išsaugojimo tematika. Mi Yung Park straipsnyje analizuojama, kaip dvikalbiai korėjiečių ir amerikiečių studentai mokosi korėjiečių kaip paveldo kalbos Havajų universitete. Atvejo tyrimas parodo pačių studentų pastebėtą paveldo kalbos gebėjimų regresiją: iš pradžių pereita prie anglų kalbos, o vėliau savanoriškos jų pastangos ieškoti paveldo kalbos vartojimo galimybių padėjo atgauti įgūdžius – tai savo ruožtu suteikė stiprų etninės tapatybės, apimančios dvi kalbas ir kultūras, jausmą. Remdamiesi Etnolingvistinio gyvybingumo teorija, kitame straipsnyje Syed Harun Jamallullail ir Shahrina Md Nordin taip pat aptaria kalbos gyvybingumo, išgyvenamumo ir tvarumo temą. Kalbos vartotojų grupės motyvacija laikoma raktu į sėkmę norint išsaugoti kalbą. Tęsiant temą apie paveldo kalbas, Sneha Mishra ir Md Mojibur Rahman tyrinėja Gulgulijos etnolingvistinį gyvybingumą Indijoje. Autoriai teigia, kad paveldo kalba gali būti laikoma nykstančia, nes bendruomenės nariai jau vargiai geba kalbėti grynąja jos forma, pagrindiniai šios kalbos vartotojai yra šešiasdešimtmečiai ir vyresni asmenys, o jaunoji karta nėra pakankamai motyvuota mokytis.

Antrasis skyrius skirtas kalbų mokymui daugiakalbėje ir daugiakultūrinėje aplinkoje. Dace Markus, Tija Žiriņa ir Kārlis Markus tiria mažumų ikimokyklinio amžiaus vaikų latvių kalbos įgūdžius. Vaikų, kasdien lankiusių ikimokyklinio ugdymo grupes, kurių užsiėmimai vyko latvių kalba, latvių kalbos įgūdžiai atitinka valstybės keliamus kalbos reikalavimus ir nepriklauso nuo tautybės. Taigi šie vaikai neturėtų patirti kalbinių sunkumų

vėliau mokydami mokykloje, nes mokymas vyksta latvių kalba. Tačiau visai kitaip yra kalbant apie vaikus su dominuojančia rusų kalba – jie neturi pakankamų latvių kalbos įgūdžių, nors ir lanko ikimokyklinių ugdymo grupes latvių kalba. Kitų dviejų šio skyriaus straipsnių autoriai aptaria turkų kaip pirmosios arba paveldėtosios kalbos tyrimus. Nuray Caylak Toplu ir Ismail Hakki Erten nagrinėja pirmosios (turkų) ir antrosios (anglų) kalbų ryšį trimis aspektais: motyvacija skaityti, skaitymo įpročiais ir žodyno dydžiu. Rezultatai rodo, kad pirmosios kalbos žodyno dydis padeda nuspėti esamą ar būsimą antrosios kalbos žodyno dydį. Taip pat skaitymo motyvacija ir įpročiai, susiję su pirmąją kalba, gali padėti numatyti, kokia motyvacija ir įpročiai skaityti bus antrąja kalba. Vadinasi, pirmosios kalbos žodyno dydis ir skaitymo įpročiai turi įtakos antrosios kalbos žodyno dydžiui ir skaitymo įpročiams. Selçuk Emre Ergüt ir Bayram Baş ištyrė kalbinio nerimo lygį tarp turkų kaip paveldėtosios kalbos mokinių Vokietijoje. Autoriai atskleidžia, kad besimokančiųjų kalbinio nerimo lygis yra gana žemas, bet skirtingas: klasėje jis aukštesnis negu už jos ribų. Be to, skiriama dėmesio tam tikriems kintamiesiems, kurie gali būti susiję su nerimu kalbėti paveldėtąja kalba, ir pateikiama siūlymų, kaip šį nerimą sumažinti. Laurine Dalle studija parengta gana mažai nagrinėta dvikalbių arabų ir prancūzų vaikų disleksijos tematika. Ankstesni tyrimai dažniausiai nagrinėjo arba dvikalbystę, arba disleksiją, bet ne abu aspektus vienu metu, todėl šis autorės tyrimas inovatyvus, vertingas ir tuo pat metu sudėtingas. Jis gali būti laikomas vienu primųjų žingsnių, padedančių nustatyti dvikalbių disleksiją.

Besidomintiesiems vertimo studijomis, trečiajame skyriuje pateikiame du straipsnius apie filmų ir grožinės literatūros vertimus. Jurgitos Kerevičienės straipsnyje aprašoma, kaip trys daugiakalbiai lietuvių režisierių filmai perteikia turinį kurtiesiems žiūrovams. Autorės atlikta analizė atskleidžia, kad daugiakalbis turinys išverčiamas ir subtitruojamas, bet tik iš dalies perteikia daugiakalbystę, todėl pateikiama siūlymų, kurie padėtų pagerinti daugiakalbio filmų turinio perteikimą kurtiesiems. Kitame straipsnyje vertimo tematika Aurelija Leonavičienė ir Gintarė Inokaitytė lygina kultūrinių realijų vartojimą ir vertimą į anglų ir prancūzų kalbas viename Ričardo Gavelio (1950–2002), lietuvių prozininko ir dramaturgo, romane. Šis tyrimas atskleidžia, kad skirtingų kalbų vertimams pasirenkamos priešingos strategijos: angliškam vertimui būdinga svetinimo strategija, o prancūziškam – savinimas. Paskutiniame skyriaus straipsnyje Giedrė Valūnaitė Oleškevičienė, Vitalija Karaciejūtė ir Dalia Gulbinskienė nagrinėja lietuvių kalbos diskurso žymeklius ir jų ryšius daugiakalbiame tekstyne. Autorės pateikia gaires norintiesiems palyginti diskurso ryšiais anotuotus lietuviškus ir angliškus tekstus bei pateikia pavyzdžių šiomis kalbomis.

Norėčiau padėkoti visiems, prisidėjusiems prie šio žurnalo numerio: autoriams, kurie pasirinko publikuoti savo straipsnius; recenzentams, kurie skyrė savo brangų laiką teikdami autoriams vertingą konstruktyvų grįžtamąjį ryšį ir siūlydami, kaip patobulinti pateiktus straipsnių rankraščius; redaktoriams ir kitiems, kurių pastangos ir energija padėjo siekti tikslo – toliau palaikyti, remti ir skleisti daugiakalbystę.

Aurelija Daukšaitė-Kolpakovienė, vyriausiosios redaktorės padėjėja

Literatūra

Europos komisija. (2018 m. gegužės 22 d.). Priedas prie Tarybos rekomendacijos dėl visapusiško požiūrio į kalbų mokymą ir mokymąsi. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/DOC/?uri=CELEX:52018DC0272&from=EN>